

POSTANOWIENIE

Dnia 8 czerwca 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi -Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR A. Z.

Protokolant: sekr. sąd. M. P.

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2018 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku A. D. (1)

z udziałem M. W., R. W., W. W., P. W., L. K. (1)

o dział spadku

postanawia:

1.ustalić, że w skład spadku po F. Z. (1) wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...), położonego w Ł. przy ul. (...), w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł., dla którego nie jest prowadzona księga wieczysta, o wartości 126.000 zł (sto dwadzieścia sześć tysięcy złotych);

2. dokonać działu spadku po F. Z. (1) w ten sposób, że:

a) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...), położone w Ł. przy ul. (...), w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł., dla którego nie jest prowadzona księga wieczysta, o wartości 126.000 zł (sto dwadzieścia sześć tysięcy złotych) przyznać na rzecz A. D. (1);

b) zasądzić od A. D. (1) tytułem spłaty na rzecz:

- M. W. kwotę 21.000 zł (dwadzieścia jeden tysięcy złotych);

-R. W. kwotę 21.000 zł (dwadzieścia jeden tysięcy złotych);

-W. W. kwotę 21.000 zł (dwadzieścia jeden tysięcy złotych);

-P. W. kwotę 21.000 zł (dwadzieścia jeden tysięcy złotych);

-L. K. (1) kwotę 21.000 zł (dwadzieścia jeden tysięcy złotych);

3.rozłożyć zasądzone w pkt 2 b) spłaty na rzecz M. W., R. W., W. W., P. W., L. K. (1) na 50 (pięćdziesiąt) miesięcznych rat po 420 zł (czteryście dwadzieścia złotych) każda, płatnych do 10-ego dnia każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następnego po uprawomocnieniu się postanowienia, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;

4.zasądzić od M. W., R. W., W. W., P. W. i L. K. (1) na rzecz A. D. (1) kwoty po 2.786,15 zł (dwa tysiące siedemset osiemdziesiąt sześć złotych piętnaście groszy) tytułem zwrotu kosztów utrzymania majątku spadkowego poniesionych przez wnioskodawczynię;

5.zasądzić od M. W., R. W., W. W., P. W. i L. K. (1) na rzecz A. D. (1) kwoty po 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem częściowego zwrotu kosztów postępowania;

6.ustalić, że w pozostałym zakresie wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie;

7.zwrócić Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi na rzecz A. D. (1):

a) kwotę 100 zł (sto złotych) tytułem nadpłaconej opłaty od wniosku, uiszczonej w dniu 2 lipca 2015 roku, zaksięgowanej pod pozycją (...)/ (...);

b) kwotę 20 zł (dwadzieścia złotych) tytułem niewykorzystanej zaliczki na poczet kosztów konwoju, uiszczonej w dniu 29 maja 2017 roku, zaksięgowanej pod pozycją 500016841097;

8.przyznać M. R. kuratorowi dla nieznanego z miejsca pobytu uczestnika P. W. wynagrodzenie w kwocie 1.200 zł (jeden tysiąc złotych), które wypłacić tymczasowo ze Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi;

9. nakazać pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi od P. W. z roszczenia zasądzonego w punkcie 2.b) postanowienia kwotę 1.200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

10. nakazać pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi od R. W. z roszczenia zasądzonego w punkcie 2.b) postanowienia kwotę 1.444,78 zł (jeden tysiąc czterysta czterdzieści cztery złote siedemdziesiąt osiem groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygnatura akt II Ns 1621/15

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 3 lipca 2015 roku A. D. (1) wniosła o dokonanie działu spadku po F. Z. (1) z domu K.. Do podziału zgłosiła spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...), położonego przy ul. (...) w Ł. o wartości 130.000 zł. Wniosła o przyznanie prawa do lokalu na jej rzecz ze spłatą na rzecz uczestników, stosownie do wartości ich udziałów. Dodatkowo zgłosiła do rozliczenia poniesione koszty utrzymania mieszkania w łącznej kwocie 8.424,67 zł poprzez zasądzenie od każdego z uczestników na rzecz wnioskodawczyni z tego tytułu kwot po 1.404,11 zł. Wniosła o rozłożenie spłat na rzecz uczestników na 50 równych miesięcznych rat, a także o zasądzenie od uczestników na rzecz wnioskodawczyni zwrotu kosztów postępowania oraz o ustanowienie dla uczestnika P. W. nieznanego z miejsca pobytu kuratora na podstawie art.144 k.p.c. w związku z art.13 § 2 k.p.c. Do wniosku załączono oświadczenia W. W., R. W., M. W. oraz L. K. (1), iż wyrażają zgodę na proponowany przez wnioskodawczynię sposób działu spadku.

(wniosek k.2-8, oświadczenia k.36, k.37, k.38, k.39)

Uczestnicy M. W., L. K. (1), W. W. przyłączyli się do wniosku.

(pisma uczestników k.49, k.51, k.53, k.67, k.69, k.71)

Postanowieniem z dnia 29 grudnia 2015 roku Sąd ustanowił dla nieznanego z miejsca pobytu uczestnika P. W. kuratora w osobie M. R. pracownika Sądu Rejonowego dla Łodzi - Widzewa w Łodzi, II Wydziału Cywilnego.

(postanowienie k.97)

Kurator dla uczestnika P. W. pozostawiła wniosek do uznania Sądu, nie kwestionowała wskazanej we wniosku wartości lokalu.

(pismo kuratora k.104)

Postanowieniem z dnia 18 lutego 2016 roku Sąd zwolnił A. D. (1) od kosztu zaliczki na poczet wynagrodzenia kuratora ponad kwotę 600 zł, oddalając wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w pozostałej części.

(postanowienie k.131-132)

Na rozprawie w dniu 2 września 2016 roku pełnomocnik wnioskodawczyni i uczestnik W. W. podtrzymali dotychczasowe stanowisko w sprawie.

(stanowiska pełnomocnika wnioskodawczyni i uczestnika – protokół rozprawy k.156-157, nagranie 00:04:01-00:06:44)

Na rozprawie w dniu 17 lutego 2017 roku pełnomocnik wnioskodawczyni popierał wniosek, a uczestnicy M. W. i L. K. (1) przyłączyli się do wniosku.

(stanowiska pełnomocnika wnioskodawczyni i uczestników - protokół rozprawy k.197-198, nagranie 00:06:07-00:11:44)

W piśmie z dnia 16 kwietnia 2018 roku pełnomocnik wnioskodawczyni, wobec treści opinii biegłego do spraw wyceny nieruchomości, sprecyzował żądanie wniosku wnosząc o przyznanie lokalu zgłoszonego do podziału na rzecz wnioskodawczyni ze splatą na rzecz uczestników w kwotach po 21.000 zł. Zgłosił do rozliczenia koszty utrzymania lokalu objętego wnioskiem w łącznej kwocie 16.846,87 zł, w tym w kwocie 14.992 zł z tytułu opłat do spółdzielni mieszkaniowej, w kwocie 810,38 zł z tytułu opłat za gaz, w kwocie 979,10 zł z tytułu opłat za energię elektryczną oraz w kwocie 65,39 zł z tytułu opłat za telefon. W związku z tym, wniósł o zasądzenie od uczestników na rzecz wnioskodawczyni kwot po 2.807,81 zł tytułem zwrotu poniesionych przez wnioskodawczynię kosztów utrzymania majątku spadkowego.

(pismo pełnomocnika wnioskodawczyni k.351-354)

Na rozprawie w dniu 25 maja 2018 roku pełnomocnik wnioskodawczyni popierał wniosek w kształcie sprecyzowanym w piśmie z dnia 16 kwietnia 2018 roku.

(stanowisko pełnomocnika wnioskodawczyni - protokół rozprawy k.391 nagranie 00:04:54-00:09:05)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

F. Z. (2) z domu K. zmarła dnia 16 września 2012 roku w Ł., gdzie ostatnio stale zamieszkiwała.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 23 grudnia 2014 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt (...), Sąd Rejonowy dla Łodzi –Widzewa w Łodzi stwierdził, że spadek po F. Z. (2) z domu K., córce A. i A., zmarłej dnia 16 września 2012 roku w Ł., ostatnio stale zamieszkałej w Ł., na podstawie ustawy nabyły wnuki: P. W. (syn I. i M.), R. W. (syn I. i M.), M. W. (syn I. i M.), W. W. (syn I. i M.), L. K. (2) z domu W. (córka I. i M.) oraz A. D. (2) z domu W. (córka I. i M.) po ¹/6 części każde z nich.

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu k.5, postanowienie k.91 – załączonych akt (...) kserokopia postanowienia k.12)

F. Z. (1) przysługiwało spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...), przy ul. (...) w Ł., składającego się z dwóch pokoi, kuchni, łazienki z WC oraz przedpokoju o łącznej powierzchni użytkowej 36,74 m².

(dowód: zaświadczenie k.59, przesłuchanie wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 2 września 2016 roku, k.157-158, nagranie 00:11:26-00:21:13, przesłuchanie uczestnika W. W. - protokół rozprawy z dnia 2 września 2016 roku, k.158, nagranie 00:21:13-00:25:40, przesłuchanie uczestniczki L. K. (1) - protokół rozprawy z dnia 17 lutego 2017 roku, k.198-199, nagranie 00:15:107-00:21-25, przesłuchanie uczestnika M. W. - protokół rozprawy z dnia 17 lutego 2017 roku, k.199, nagranie 00:21-25 - 00:26:36, przesłuchanie uczestnika R. W. k.277-278)

Wartość rynkowa spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego numer (...), położonego przy ul. (...) w Ł., według stanu na dzień 16 września 2012 roku, a cen aktualnych wynosi 126.000 zł.

(dowód: pisemna opinia biegłego z zakresu wyceny nieruchomości k.312-337)

Żaden ze spadkobierców nie korzysta z lokalu. Kluczami do lokalu dysponuje A. D. (1). Obecnie w lokalu nikt nie zamieszkuje.

(dowód: przesłuchanie wnioskodawczyni - protokół rozprawy z dnia 2 września 2016 roku, k.157-158, nagranie 00:11:26-00:21:13, przesłuchanie uczestnika W. W. - protokół rozprawy z dnia 2 września 2016 roku, k.158, nagranie 00:21:13-00:25:40, przesłuchanie uczestniczki L. K. (1) - protokół rozprawy z dnia 17 lutego 2017 roku, k.198-199, nagranie 00:15:107-00:21-25, przesłuchanie uczestnika M. W. - protokół rozprawy z dnia 17 lutego 2017 roku, k.199, nagranie 00:21-25- 00:26:36)

Po śmierci F. H. Z. A. D. (1) poniosła następujące koszty związane z utrzymaniem lokalu mieszkalnego numer (...), położonego przy ul. (...) w Ł.:

-z tytułu opłat na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. w kwocie 14.992 zł;

-z tytułu opłat za energię elektryczną w kwocie 862,08 zł;

- z tytułu opłat za gaz w kwocie 867,40 zł;

-z tytułu opłat za telefon w kwocie 65,39 zł.

Uczestnicy nie zwracali wnioskodawczyni poniesionych przez nią kosztów utrzymania majątku spadkowego w żadnej części.

Wnioskodawczyni uzgodniła z rodzeństwem, że rozliczenie ponoszonych przez nią kosztów utrzymania lokalu objętego wnioskiem nastąpi w niniejszym postępowaniu.

(dowód: kserokopie dowodów wpłat k.16-34, k.164-178, k.368-374 potwierdzenia przelewów k.355-367, przesłuchanie wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 2 września 2016 roku, k.157-158, nagranie 00:11:26-00:21:13, przesłuchanie uczestnika W. W. - protokół rozprawy z dnia 2 września 2016 roku, k.158, nagranie 00:21:13-00:25:40, przesłuchanie uczestniczki L. K. (1) - protokół rozprawy z dnia 17 lutego 2017 roku, k.198-199, nagranie 00:15:107-00:21-25, przesłuchanie uczestnika M. W. - protokół rozprawy z dnia 17 lutego 2017 roku, k.199, nagranie 00:21-25 - 00:26:36, przesłuchanie uczestnika R. W. k.277-278)

A. D. (1) prowadzi gospodarstwo domowe wraz z mężem i dwojgiem dzieci w wieku (...) lat. Mąż wnioskodawczyni pracuje w Norwegii i osiąga z tego tytułu dochód w wysokości około 7.000 zł netto miesięcznie. Wnioskodawczyni jest zarejestrowana jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku. Nie uzyskuje dochodów. Dzieci A. D. (1) nie uzyskują dochodów. Wnioskodawczyni nie posiada oszczędności. W celu spłaty pozostałych spadkobierców planuje sprzedaż lokalu objętego wnioskiem. Natomiast, płatności pierwszych przypadających do zapłaty rat zamierza dokonać z bieżących dochodów uzyskiwanych przez męża.

(dowód: przesłuchanie wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 2 września 2016 roku, k.157-158, nagranie 00:11:26-00:21:13)

Poczynione ustalenia faktyczne Sąd oparł na powołanych dokumentach i ich kserokopiach załączonych do akt sprawy, których prawdziwość nie została zakwestionowana przez strony, a także na opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości oraz przesłuchaniu wnioskodawczyni i uczestników. Sąd dał wiarę wskazanym dokumentom, gdyż ich prawdziwość i wiarygodność w świetle wszechstronnego rozważenia zebranego materiału nie nasuwa żadnych wątpliwości i nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Ustaleń stanu faktycznego na podstawie kserokopii dokumentów dokonano na podstawie przepisu art. 308 k.p.c.

Dokonując ustaleń faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, Sąd pominął nieczytelne kserokopie dowodów wpłat z kart 14, 15 i 35, albowiem zła jakość sporządzonych kserokopii uniemożliwiła zapoznanie się z ich treścią, na co zwrócono stronom uwagę na rozprawie w dniu 2 września 2016 roku.

Sąd uznał opinię biegłego z zakresu (...) za pełnowartościowe źródło informacji specjalnych. Opinia jest zupełna i zawiera logiczne uzasadnienie wywiedzionych wniosków. Wnioskodawczyni ani uczestnicy nie kwestionowali opinii ani nie wnosili jej uzupełnienia ani o wezwanie biegłego na rozprawę celem złożenia wyjaśnień.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie A. D. (1) wniosła o dokonanie działu spadku po F. Z. (1) z domu K., zmarłej dnia 16 czerwca 2012 roku w Ł.. Do podziału zgłosiła spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego przy ul. (...) w Ł..

Uczestnicy W. W., R. W., M. W. oraz L. K. (1) przyłączyli się do wniosku. Kurator dla uczestnika P. W. pozostawił wniosek do uznania Sądu.

Wnioskodawczyni i uczestnicy byli zgodni co do składu spadku oraz sposobu podziału, a początkowo także co do wartości lokalu objętego wnioskiem. Także kuratora dla uczestnika P. W. nie kwestionował wskazanego we wniosku sposobu podziału ani wartości lokalu. Dopiero w swych zeznaniach złożonych w drodze pomocy sądowej uczestnik R. W. wskazał, że według jego wiedzy osoba, która chce nabyć lokal wyceniła go na kwotę 140.000 zł. W związku z tym, uczestnik R. W. został zobowiązany przez Sąd do wypowiedzenia się, czy nadal przyznaje wskazaną we wniosku wartość lokalu w kwocie 130.000 zł, czy też nie. Wezwanie to pozostało bez odpowiedzi. W rezultacie, niezbędne było dopuszczenie przez Sąd dowodu z opinii biegłego do spraw wyceny nieruchomości w celu ustalenia wartości zgłoszonego do podziału lokalu.

Albowiem, zgodnie z przepisem art.684 k.p.c., skład i wartość spadku podlegającego podziałowi ustala sąd. Ponadto, w świetle przepisu art. 686 k.p.c., w postępowaniu działowym sąd rozstrzyga także o istnieniu zapisów zwykłych, których przedmiotem są prawa należące do spadku, jak również o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na spadek nakładów oraz spłaconych długów spadkowych.

Stosownie do przepisu art.688 k.p.c., do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zniesienia współwłasności, a w szczególności przepis art.618 § 2 i 3 k.p.c.

Jak wynika z art.618 § 1 k.p.c., w postępowaniu o zniesienie współwłasności, Sąd rozstrzyga także spory o prawo żądania zniesienia współwłasności i o prawo własności, jak również roszczenia współwłaścicieli z tytułu posiadania rzeczy.

Zgodnie z ogólnie przyjętą zasadą Sąd ustalił skład i stan spadku na dzień śmierci spadkodawczyni, zaś według cen obowiązujących w chwili orzekania (tak np. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 września 1974 roku, III CZP 58/74, OSN 1975 rok, nr 6, poz.90). Wartość przedmiotu zniesienia współwłasności czy działu spadku ustala się na poziomie cen rynkowych (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 30 grudnia 1975 roku, III CRN 349/75).

W skład spadku wchodzi jedynie spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego przy ul. (...) w Ł.. Jego aktualna wartość rynkowa, zgodnie z opinią biegłego, według stanu na dzień otwarcia spadku, a cen aktualnych wynosi 126.000 zł.

Przepis art. 211 k.c., zgodnie z którym każdy ze współwłaścicieli może żądać, ażeby zniesienie współwłasności nastąpiło przez podział rzeczy wspólnej, chyba że podział byłby sprzeczny z przepisami ustawy lub ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo że pociągałby za sobą istotną zmianę rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości, reguluje podstawowy sposób zniesienia współwłasności poprzez tak zwany podział rzeczy naturze. Gdyby jednak rzecz nie dała się podzielić, może być przyznana jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana (art. 212 k.c.).

W przedmiotowej sprawie, podział fizyczny zgłoszonego do podziału prawa nie wchodził w grę. Natomiast, możliwe było jego przyznanie na rzecz jednego ze spadkobierców. A. D. (1) wniosła o przyznanie prawa do lokalu na jej rzecz ze spłatą na rzecz uczestników. Uczestnicy W. W., R. W., M. W. oraz L. K. (1) przyłączyli się do takiego sposobu podziału. Nie był on także kwestionowany przez kuratora dla uczestnika P. W.. Orzekając o przyznaniu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego numer (...) przy ul. (...) w Ł. na rzecz A. D. (1), Sąd miał na względzie przede wszystkim okoliczność, iż wnioskodawczyni sprawuje pieczę na lokalem, posiada do niego klucze i ponosi koszty jego utrzymania. Dodatkowo wskazać należy, iż pozostali spadkobiercy nie byli zainteresowani przyznaniem lokalu na ich rzecz, lecz spłatą.

Zgodnie z postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku po F. Z. (1), P. W., R. W., M. W., W. W., L. K. (1) oraz A. D. (1) dziedziczą w 1/6 części każde z nich. A zatem, mając na uwadze wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego numer (...) przy ul. (...) w Ł., wartość udziału w spadku w przypadku każdego ze spadkobierców wynosi 21.000 zł. W konsekwencji, Sąd zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestników spłaty w kwotach po 21.000 zł.

Ostatecznie A. D. (1) zgłosiła do rozliczenia poniesione przez nią po otwarciu spadku koszty utrzymania mieszkania numer (...) przy ul. (...) w Ł. w łącznej kwocie 16.846,87 zł, w tym w kwocie 14.992 zł z tytułu opłat do spółdzielni mieszkaniowej, w kwocie 810,38 zł z tytułu opłat za gaz, w kwocie 979,10 zł z tytułu opłat za energię elektryczną oraz w kwocie 65,39 zł z tytułu opłat za telefon. Wniosła o zasądzenie z tego tytułu od uczestników na jej rzecz kwot po 2.807,81 zł stosownie do wielkości ich udziałów w spadku.

Stosownie do treści przepisu art.1035 § 1 k.c., jeżeli spadek przypadka kilku spadkobiercom, do wspólności majątku spadkowego stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych. W konsekwencji, zastosowanie znajduje art.207 k.c., zgodnie z którym pożytki i przychody z rzeczy wspólnej przypadają współwłaścicielom w stosunku do wielkości ich udziałów; w takim samym stosunku współwłaściciele ponoszą wydatki i ciężary związane z rzeczą wspólną.

W świetle powołanych przepisów, każdy ze współspadkobierców F. Z. zobowiązany był do ponoszenia kosztów utrzymania wchodzącego w skład spadku lokalu mieszkalnego stosownie do wielkości swojego udziału czyli w 1/6 części. Obowiązek ten wynika wprost z przepisów kodeksu cywilnego i jest niezależny od faktu korzystania z rzeczy wspólnej. Stanowi konsekwencję bycia współwłaścicielem rzeczy. Uczestnicy W. W., R. W., M. W. oraz L. K. (1) nie kwestionowali żądania wnioskodawczyni dotyczącego rozliczenia poniesionych kosztów utrzymania lokalu. Wskazywali, że wcześniej nie rozliczali się z tego tytułu z wnioskodawczynią, gdyż ustalono, że rozliczenie nastąpi w postępowaniu o dział spadku.

Jak wynika z przedłożonych przez A. D. (1) dokumentów, po otwarciu spadku poniosła ona koszty utrzymania lokalu objętego wnioskiem w łącznej kwocie 16.716,87 zł, w tym z tytułu opłat na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. w kwocie 14.992 zł, z tytułu opłat za energię elektryczną w kwocie 862,08 zł, z tytułu opłat za gaz w kwocie 867,40 zł, z tytułu opłat za telefon w kwocie 65,39 zł.

Wnioskodawczyni nie wykazała, aby koszty utrzymania lokalu zgłoszonego do podziału opiewały na kwotę 16.846,87 zł. Jak wskazano powyżej kserokopie dowodów wpłat załączone na kartach 14, 15 i 35 akt były nieczytelne i uniemożliwiały zapoznanie się z ich treścią.

Mając na uwadze powyższe, kwota 16.716,87 zł podlegała rozliczeniu w niniejszym postępowaniu. Biorąc pod uwagę wielkość udziałów spadkobierców po F. Z. (1) na każdego z nich przypadały koszty utrzymania lokalu w kwocie 2.786,15 zł. A zatem, Sąd zasądził od M. W., R. W., W. W., P. W. i L. K. (1) na rzecz A. D. (1) kwoty po 2.786,15 zł tytułem zwrotu kosztów utrzymania majątku spadkowego poniesionych przez wnioskodawczynię.

W oparciu o przepis art. 212 § 3 k.c., Sąd oznaczył sposób zapłaty zasądzonych od wnioskodawczyni na rzecz uczestników spłat.

A. D. (1) wносиła o rozłożenie należnych uczestnikom spłat w kwotach po 21.000 zł na 50 miesięcznych rat po 420 zł każda, płatnych do 10-ego dnia każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następnego po uprawomocnieniu się postanowienia.

W przedmiotowej sprawie, uczestnicy W. W., R. W., M. W. oraz L. K. (1) akceptowali proponowany przez wnioskodawczynię sposób spłaty w ratach. Zarzutów w tym zakresie nie zgłaszał także kurator dla uczestnika P. W..

Zgodnie z art. 212 § 3 k.c., jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia. W razie rozłożenia dopłat i spłat na raty terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie sąd na wniosek dłużnika może odroczyć termin zapłaty rat już wymagalnych.

Powołany przepis stanowi samodzielną podstawę rozłożenia na raty spłat lub dopłat w postępowaniu działowym. W tym zakresie nie znajduje zastosowania ogólniejszy przepis art.320 k.p.c., który może jednak stanowić podstawę rozłożenia na raty innych świadczeń zasądzanych w takim postępowaniu (tak również Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 24 stycznia 2013 roku, V CSK 79/12, opubl. Legalis, „Kodeks cywilny. Komentarz.” pod red. Edwarda Gniewka). Jednakże, przepis art.212 § 3 zd.2 k.p.c., podobnie jak art.320 k.p.c., który pomimo miejsca jego ulokowania jest także normą z zakresu prawa materialnego, ma na celu uczynienie realnym zasądzonej przez Sąd spłaty czy dopłaty przy uwzględnieniu sytuacji ekonomicznej, finansowej, rodzinnej zobowiązanego do niej uczestnika postępowania. W konsekwencji, na jego gruncie zachowują w pewnym zakresie aktualność poglądy doktryny i orzecznictwa dotyczące zastosowania art.320 k.p.c., które z jednej strony wskazują na konieczność uwzględnienia okoliczności leżących po stronie pozwanego - dłużnika, takich jak jego sytuacja majątkowa, finansowa, rodzinna, które czynią nierealnym spełnienie przez niego od razu i w pełnej wysokości zasądzonego świadczenia, a jednocześnie pozwalają na zaspokojenie wierzyciela w rozsądnym terminie w przypadku rozłożenia świadczenia na raty („Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz.” Tom I, pod red. prof. dr hab. Kazimierza Piaseckiego, 2010 rok, Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 27 kwietnia 2016 roku, I ACa 72/16, Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 22 października 2015 roku, I ACa 487/15). Z drugiej zaś, podkreślają, iż ochrona, jaką zapewnia dłużnikowi art. 320 k.p.c., nie może jednak być stawiana ponad ochronę wierzyciela w procesie cywilnym i wymaga uwzględnienia wszelkich okoliczności sprawy, w tym uzasadnionego interesu wierzyciela oraz że zastosowanie przepisu art.320 k.p.c. winno następować z dużą ostrożnością i być oparte na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 16 kwietnia 2014 roku, I ACa 120/14; wyrok Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 2014 roku, V CSK 302/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 27 kwietnia 2016 roku, I ACa 72/16, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 22 października 2015 roku, I ACa 487/15, Andrzej Zieliński „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I” warszawa 2006 rok, P. Telenga w pracy zbiorowej pod red. A. Jakubeckiego „Komentarz aktualizowany do kodeksu postępowania cywilnego” LEX 2014). Ciężar udowodnienia istnienia przesłanek do rozłożenia zasądzonej spłaty czy dopłaty na raty spoczywa przy tym na, kto takie żądanie zgłasza.

W ocenie Sądu, mając na względzie ustaloną w toku postępowania sytuację majątkową i rodzinną wnioskodawczyni, a także planowaną przez nią sprzedaż lokalu objętego wnioskiem, rozłożenie należnych uczestnikom spłat na raty

w sposób proponowany przez wnioskodawczynię, z jednej strony umożliwi A. D. (1) wykonanie orzeczenia Sądu, a z drugiej strony nie naruszy interesów pozostałych współspadkobierców. Zwłaszcza, że od uczestników zasądzono na rzecz wnioskodawczyni zwrot kosztów utrzymania lokalu wchodzącego w skład spadku i w zakresie wzajemnych wierzytelności wnioskodawczyni i uczestnicy będą mogli skorzystać z instytucji potrącenia. Natomiast, zastrzeżenie obowiązku zapłaty przez wnioskodawczynię odsetek ustawowych za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, będzie zabezpieczać interesy uczestników w przypadku braku zapłaty.

Zasada rozliczenia kosztów postępowania prowadzonego w trybie nieprocesowym wynika z art. 520 § 1 k.p.c. Zgodnie z jego brzmieniem każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Wyjątki od tej zasady zostały ustanowione w dalszych paragrafach art.520 k.p.c., stanowiąc, iż jeżeli jednak uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników (§ 2). Zaś, paragraf 3 art.520 k.p.c. stanowi, iż jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępował niesumiennie lub oczywiście niewłaściwie. W orzecznictwie i doktrynie zwraca się uwagę, iż w postępowaniu nieprocesowym nie ma „pojedyńku” dwóch przeciwstawnych sobie stron, dlatego też nie można mówić o przegrywającym, który powinien zwrócić koszty postępowania wygrywającemu (por. art. 98 § 1 k.p.c.). Przeciwnie, z treści całego art.520 k.p.c. wynika, że ustawodawca zakłada, że w zasadzie uczestnicy postępowania są w tym samym stopniu zainteresowani jego wynikiem, a orzeczenie sądu udziela ochrony prawnej każdemu uczestnikowi. Dlatego ten, kto poniósł koszty sądowe lub koszty zastępstwa procesowego, nie uzyska zwrotu wydanych kwot od innego uczestnika, ale i nie jest obowiązany do zwracania kosztów poniesionych przez innego uczestnika (tak Bodio Joanna, Demendecki Tomasz, Jakubecki Andrzej, Marcewicz Olimpia, Telenga Przemysław, Wójcik Mariusz P [w] Komentarz do art.520 kodeksu postępowania cywilnego, LEX/el. 2010; Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 grudnia 1999 roku, III CKN 497/98, OSNC 2000 rok, nr 6, poz. 116). Stanowisko takie uzasadnione jest niezależnością i samodzielnością udziału w tym postępowaniu każdego jego uczestnika (Budnowska Joanna, Zieliński Andrzej artykuł Palestra 1995 rok, numer 7-8, s. 58, Lex nr 11671/1).

Jak powszechnie przyjmuje się w doktrynie i orzecznictwie, w sprawach działowych pomiędzy uczestnikami nie zachodzi sprzeczność interesów, niezależnie od tego, jaki sposób dokonania podziału proponują i jakie wnioski składają w tym względzie (tak również Krystyna Skiepmo „Komentarz do spraw o podział majątku wspólnego małżonków.” Warszawa 2015 rok).

Wnioskodawczyni wносиła zasądzenie od uczestników zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Na koszty poniesione przez wnioskodawczynię złożyła się opłata od wniosku w kwocie 500 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, zaliczka na poczet wynagrodzenia biegłego w kwocie 200 zł, opłata za konwój w kwocie 20 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 2.400 zł (ustalone na podstawie § 9 pkt 3 i § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz.U. Nr 163, poz.1348 ze zm.).

W ocenie Sądu, rozdzieleniu stosownie do wielkości udziałów spadkobierców winny podlegać jedynie koszty sądowe poniesione przez wnioskodawczynię w łącznej kwocie 720 zł. Orzeczenie normuje bowiem zarówno sytuację prawną wnioskodawczyni jak i uczestników. Uczestnicy byli w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania, a ich interesy nie były sprzeczne., Wskazane koszty sądowe w postaci opłaty od wniosku, zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego oraz zaliczki na koszty konwoju zostały przez wnioskodawczynię poniesione w interesie wszystkich współspadkobierców. Jak wskazano powyżej, w postępowaniu o dział spadku Sąd z urzędu ustala skład i wartość spadku, a zatem jeżeli wolą A. D. (1) było skorzystanie z pomocy fachowego pełnomocnika, jego wynagrodzenie oraz opłata od pełnomocnictwa powinny obciążać jedynie wnioskodawczynię.

W konsekwencji, Sąd zasądził od M. W., R. W., W. W., P. W. i L. K. (1) na rzecz A. D. (1) kwoty po 120 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów postępowania ($720 : 6 = 120$ zł) oraz ustalił, że w pozostałym zakresie wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Kwestię wynagrodzenia kuratorów w postępowaniu cywilnym reguluje obecnie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U. z 2018 r. poz. 536). Jednakże, zgodnie z § 3 wskazanego rozporządzenia, w sprawach cywilnych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, do wynagrodzenia kuratora ustanowionego dla strony przed tym dniem, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji, stosuje się przepisy dotychczasowe. W konsekwencji, w niniejszej sprawie zastosowanie znajdowało rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U. poz. 1476). W świetle § 1 wskazanego rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia kuratora ustanowionego dla strony w sprawie cywilnej, nie może przekraczać stawek minimalnych przewidzianych przepisami określającymi opłaty za czynności adwokackie, a w przypadku gdy kuratorem jest radca prawny, przepisami określającymi opłaty za czynności radców prawnych. Jak wskazano powyżej, wysokość wynagrodzenia adwokackiego w niniejszej sprawie wynosi 2.400 zł. Mając na uwadze powyższe przepisy, Sąd przyznał M. R. kuratorowi dla nieznanego z miejsca pobytu uczestnika P. W. wynagrodzenie w kwocie 1.200 zł, które wypłacił tymczasowo ze Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi.

Na nieuiszczone koszty sądowe złożyły się: część wynagrodzenia biegłego z zakresu wyceny nieruchomości w kwocie 1.444,78 zł oraz wynagrodzenie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu uczestnika P. W. w kwocie 1.200 zł. Albowiem, wnioskodawczyni, pomimo wezwania Sądu nie uiściła zaliczki na poczet wynagrodzenia kuratora w kwocie 600 zł, od której nie została zwolniona.

Zgodnie z art. 113 ust. 1. ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398), kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

Natomiast, w świetle ust. 2. art.113 powołanej ustawy, koszty nieobciążające przeciwnika sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji nakazuje ściągnąć z roszczenia zasądzonego na rzecz:

- 1) strony, której czynność spowodowała ich powstanie;
- 2) strony zastąpionej przez kuratora lub
- 3) osoby, na której rzecz prokurator wytoczył powództwo lub zgłosił wniosek o wszczęcie postępowania.

Na podstawie art.113 ust. 2 pkt 2 powołanej ustawy, Sąd nakazał pobrać od uczestnika P. W., z zasądzonej na jego rzecz słaty, kwotę 1.200 zł tytułem wynagrodzenia kuratora reprezentującego go w niniejszym postępowaniu kuratora.

Nieuiszczone koszty sądowe w postaci części wynagrodzenia biegłego z zakresu wyceny nieruchomości w kwocie 1.444,78 zł zostały wywołane postępowaniem uczestnika R. W., który w swych zeznaniach złożonych w drodze pomocy sądowej wskazał, że według jego wiedzy osoba, która chce nabyć lokal wyceniła go na kwotę 140.000 zł. W związku z tym, uczestnik R. W. został zobowiązany przez Sąd do wypowiedzenia się, czy nadal przyznaje wskazaną we wniosku wartość lokalu w kwocie 130.000 zł, czy też nie. Wezwanie to pozostało bez odpowiedzi. W rezultacie, wobec niemożliwości ustalenia przez Sąd, czy wszyscy uczestnicy nadal przyznają wartość lokalu wskazaną we wniosku, niezbędne było dopuszczenie przez Sąd dowodu z opinii biegłego do spraw wyceny nieruchomości w celu ustalenia wartości zgłoszonego do podziału lokalu. Albowiem, jak wskazano powyżej, Sąd z urzędu ustala wartość spadku. Nieuiszczone koszty sądowe w postaci części wynagrodzenia biegłego z zakresu wyceny nieruchomości w kwocie 1.444,78 zł nie powstałyby, gdyby uczestnik R. W. jasno wyraził swe stanowisko w sprawie. Zwłaszcza, że

uczestnik ostatecznie nie kwestionował opinii biegłego, w której wartość lokalu wskazano na kwotę 126.000 zł, a więc niższą niż wskazana we wniosku. W tej sytuacji, w ocenie Sądu, brak było podstaw, aby nieuiszczonymi kosztami sądowymi w postaci części wynagrodzenia biegłego obciążać wnioskodawczynię oraz pozostałych uczestników, którzy konsekwentnie podtrzymywali stanowisko w zakresie wartości lokalu. Na podstawie art.113 ust. 2 pkt 1 wskazanej ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał pobrać od uczestnika R. W., z zasądzonej na jego rzecz spłaty, kwotę 1.444,78 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Na podstawie art. 80 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd zwrócił na rzecz A. D. (1) kwotę 100 zł tytułem nadpłaconej opłaty od wniosku. Albowiem, zgodnie z art.51 ust. 1 wskazanej ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, opłata od wniosku o dział spadku wynosi 500 zł, a wnioskodawczyni uiściła opłatę w kwocie 600 zł. Ponadto, na podstawie art.84 w związku z art.80 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd zwrócił na rzecz A. D. (1) kwotę 20 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki na poczet kosztów konwoju, gdyż Sąd wezwany do przesłuchania uczestnika R. W. sam pobrał od wnioskodawczyni zaliczkę na ten cel.